

Jef Van Hoof

(Antwerpen, 8 mei 1886 – Antwerpen, 24 april 1959)

Eerste symfonische suite

(1918)

Naast zes symfonieën, een opera, liederen, koren, kamermuziek en religieuze werken, heeft Jef Van Hoof ook heel wat strijdlieden en -koren gecomponeerd waarmee hij de Vlaamse Beweging ondersteunde. Ook als dirigent werkte hij vaak mee aan allerlei flamingantische manifestaties, zoals de Liederavonden voor het volk en de Vlaams-nationale zangfeesten. Dit engagement kwam hem na de Eerste Wereldoorlog duur te staan: op beschuldiging van sympathieën voor de Duitse bezetter werd hij op 18 november 1918 gearresteerd en tot acht maanden cel veroordeeld. In zijn cel componeerde hij kort daarna zijn *Eerste symfonische suite*, met als ondertitel: 'Indrukken, gewaarwordingen en aandoeningen van de gevangene'. De vijfdelige suite gaf hij volgende titels en beschrijvingen mee:

1. Bij de beek

De gevangene in zijn afzondering, bij de beek, hoort het gekabbel als zat hij aan haar boord.

2. Spotternij

Hij parafraseert, in verhakkelde vorm, een strijdlied waarvan de waarde hem op dit ogenblik ontgaat...

3. Straatmuziek

Een bohemer, doedelzakker met Chinees hoedje, als was hij 't zelf (de gevangene), slentert alsof niemand toeluistert langs de baan.

4. Boemannetje (Kwelduiveltje)

Als een kwelduiveltje plaagt hem, obsederend, één zelfde motiefje.

5. Kindertoneel

Van achter zijn tralies, in zijn verbeelding, hoort hij op een volksdeuntje, juichende en joelende kinderen in en om hun vrij-zijn.

In dit muzikale egodocument, een merkwaardige getuigenis over de bezetting én de repressie, etaleert Van Hoof ook een opmerkelijke vorm van zelfrelativering in het deel *Spotternij*, waarbij hij in de partituur noteert: 'De gevangene parafraseert in verhakkelde vorm een strijdlied waarvan de waarde hem op dit ogenblik ontgaat.' Dat strijdlied is zijn eigen populaire *Groeninghe* (1909)! Het volksdeuntje dat de joelende kinderen in het slotdeel zingen is het Antwerpse volksliedje *En een duit, en een duit voor kermis*.

Ook na de Tweede Wereldoorlog wordt Van Hoof op beschuldiging van 'propaganda voor de vijand' gevangengezet. In eerste instantie wordt hij vrijgesproken, maar in beroep wordt hij tot een gevangenisstraf van één jaar en een boete veroordeeld. Maar hij wordt gerehabiliteerd en vanaf 1949 wordt zijn orkestmuziek opnieuw geprogrammeerd. Zijn *Eerste symfonische suite* wordt na 33 jaar op 7 mei 1951 gecreëerd in de Antwerpse schouwburg Concordia door het Orkest Philharmonia onder de leiding van de componist. Vijf weken later, op 15 juni 1951, werd de suite in Haarlem uitgevoerd door de Haarlemse Orkest Vereniging, gedirigeerd door Marinus Adam.

Het werk werd voor de cd *Salve Antverpia. Romantic symphonic music from Antwerp* opgenomen door het BRTN Filharmonisch Orkest o.l.v. Alexander Rahbari (Discover DICD 920100, 1993).

Duur: 14'

Jan Dewilde, 2021

Het autografisch handschrift wordt bewaard in het Letterenhuis in Antwerpen (nr. 153.959). Deze uitgave is een facsimile van een anonieme kopie die gemaakt werd op de vraag van muziekuitgeverij deCrans, een organisatie die in 1917 werd opgericht om Vlaamse muziek uit te geven en te promoten. Deze kopie wordt bewaard in de bibliotheek van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen (OO 240.910). Deze uitgave werd gerealiseerd in samenwerking met het Studiecentrum voor Vlaamse Muziek (www.svm.be).

Jef Van Hoof

(Antwerpen, 8. Mai 1886 – Antwerpen, 24. April 1959)

Erste sinfonische Suite

(1918)

Neben sechs Sinfonien, einer Oper, Liedern, Chören, Kammermusik und religiösen Werken komponierte Jef Van Hoof auch eine ganze Reihe von Kampfliedern und entsprechenden Chören, mit denen er die „Flämische Bewegung“ unterstützte. Auch als Dirigent nahm er oft an allerlei pro-flämischen Veranstaltungen teil, wie den „Liederabenden für das Volk“ und den flämisch-nationalen Liederfesten. Dieses Engagement kam ihn nach dem Ersten Weltkrieg teuer zu stehen: Unter dem Vorwurf der Sympathie mit den deutschen Besatzern wurde er am 18. November 1918 verhaftet und zu acht Monaten Gefängnis verurteilt. Kurz darauf komponierte er in seiner Zelle seine Erste sinfonische Suite mit dem Untertitel „Eindrücke, Empfindungen und Zustände des Gefangenen“. Er gab der fünfteiligen Suite die folgenden Titel und Beschreibungen mit:

1. *Am Bach*

Der Gefangene hört trotz seiner Abgeschiedenheit das Plätschern des Baches, als säße er an dessen Ufer.

2. *Spötterei*

Er paraphrasiert ein Kampflied in zerstückelter Form, dessen Wert ihm im Augenblick entgeht ...

3. *Straßenmusik*

Ein Bohemien und Dudelsackspieler mit chinesischem Hütchen schlendert die Straße entlang, als wäre er es, der Gefangene selbst, und niemand würde ihn hören.

4. *Buhmann (Plagegeist)*

Wie ein Teufelchen quält ihn unablässig ein und dasselbe Motiv.

5. *Kindertheater*

Hinter seinen Gittern hört er in seiner Phantasie – auf die Melodie eines Volksliedchens – in und wegen ihrer Freiheit jauchzende und johlende Kinder.

In diesem musikalischen Ego-Dokument, einem bemerkenswerten Zeugnis der Besatzung und Repression, zeigt Van Hoof im Teil *Spötterei* auch eine erstaunliche Form der Selbstironie, wenn er in der Partitur notiert: „Er paraphrasiert ein Kampflied in zerstückelter Form, dessen Wert ihm im Augenblick entgeht.“ Das Kampflied ist sein eigenes populäres *Groeninghe* (1909)! Das „Volksliedchen“, das die johlenden Kinder im letzten Abschnitt singen, ist das Antwerpener Volkslied *En een duit, en een duit voor kermis* (*Einen Groschen, einen Groschen für die Kirmes*).

Auch nach dem Zweiten Weltkrieg wird Van Hoof unter dem Vorwurf der „Propaganda für den Feind“ inhaftiert. In erster Instanz wird er freigesprochen, doch in der Berufung wird er zu einer Gefängnisstrafe von einem Jahr und einer Geldstrafe verurteilt. Er wird jedoch rehabilitiert und ab 1949 wird seine Orchestermusik wieder programmiert. Seine *Erste sinfonische Suite* wird nach 33 Jahren am 7. Mai 1951 im Antwerpener Theater Concordia vom Orkest Philharmonia unter der Leitung des Komponisten uraufgeführt. Fünf Wochen später, am 15. Juni 1951, wurde die Suite in Haarlem von der Haarlemse Orkest Vereniging unter der Leitung von Marinus Adam aufgeführt.

Das Werk wurde für die CD *Salve Antverpia. Romantic symphonic music from Antwerp* mit dem BRTN Filharmonisch Orkest unter der Leitung von Alexander Rahbari aufgenommen (Discover DICD 920100, 1993).

Dauer: 14‘

Jan Dewilde (Übersetzung: Eva-Maria Kintzel)

Das autografische Manuskript wird im Letterenhuis in Antwerpen aufbewahrt (Nr. 153.959). Diese Ausgabe ist ein Faksimile einer anonymen Kopie, die im Auftrag des Musikverlags deCrans angefertigt wurde, einer 1917 gegründeten Organisation zur Veröffentlichung und Förderung flämischer Musik. Das Exemplar befindet sich in der Bibliothek des Königlichen Konservatoriums Antwerpen (OO 240.910). Diese Ausgabe wurde in Zusammenarbeit mit dem Studiecentrum voor Vlaamse Muziek (www.svm.be) erstellt.

Jef Van Hoof

(Antwerp, 8 May 1886 – Antwerp, 24 April 1959)

First symphonic suite

(1918)

In addition to six symphonies, an opera, songs, choral music, chamber music and religious works, Jef Van Hoof also composed a lot of battle songs and choirs with which he supported the Flemish Movement. Also as a conductor he often participated in all kinds of Flemish nationalist manifestations, such as the Song evenings for the people and the Flemish national song festivals. This commitment cost him dearly after the First World War: on 18 November 1918 he was arrested on charges of sympathising with the German occupier and sentenced to eight months' imprisonment. Shortly afterwards, in his cell, he composed his *First symphonic suite*, with the subtitle: 'Impressions, sensations and emotions of the prisoner'. He gave the five-part suite the following titles and descriptions:

1. By the brook

The prisoner in seclusion, by the brook, hears the babbling as if he were at its edge.

2. Mockery

He paraphrases, in a jumbled way, a battle song of which the value escapes him at the moment...

3. Street music

A bohemian, a bagpiper with a Chinese hat, as if it were he himself (the prisoner), strolls along the road as if nobody is listening.

4. Little bogeyman (Tormentor)

Like a little devil, one and the same motive plagues him, obsessively.

5. Children's theatre

From behind his bars, in his imagination, he hears a folk tune, cheering and shouting children, enjoying their freedom.

In this musical ego document, a remarkable testimony about the occupation and the repression, Van Hoof also shows a remarkable form of self-mockery in the part *Mockery*, where he writes in the score: 'The prisoner paraphrases in a jumbled way a battle song, the value of which escapes him at the moment.' That battle song is his own popular *Groeninghe* (1909)! The folk song that the shouting children sing in the final section is the Antwerp folk song *En een duit, en een duit voor kermis* (*And a coin, and a coin for the carnival*).

After the Second World War Van Hoof is imprisoned again on the accusation of 'propaganda for the enemy'. At first he is acquitted, but on appeal he is sentenced to a prison term of one year as well as a fine. But he is rehabilitated and from 1949 onwards his orchestral music is programmed again. After 33 years, his *First symphonic suite* premiered on 7 May 1951 in the Antwerp theatre Concordia by the Philharmonia Orchestra under the composer's direction. Five weeks later, on 15 June 1951, the suite was performed in Haarlem by the Haarlem Orchestral Society, conducted by Marinus Adam.

The work was recorded for the CD *Salve Antverpia. Romantic symphonic music from Antwerp* by the BRTN Philharmonic Orchestra conducted by Alexander Rahbari (Discover DICD 920100, 1993).

Duration: 14'

Jan Dewilde (translation: Jasmien Dewilde)

The autographic manuscript is kept in the Letterenhuis in Antwerp (no. 153.959). This edition is a facsimile of an anonymous copy made at the request of music publisher deCrans, an organisation founded in 1917 to publish and promote Flemish music. This copy is housed at the library of the Antwerp Royal Conservatory (OO 240.910). This publication was realised in collaboration with the Study Centre for Flemish Music (www.svm.be).